

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság
57.Pf. .../2010/3.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a Muhariné dr. Bolla Ilona ügyvéd /. által képviselt **felperes neve** /. I. rendű és

a **felperes neve** /. meghatalmazott által képviselt **II.r. felperes neve** /. II. rendű, **III.r.felperes neve** /. III. rendű és **IV.r. felperes nevé** /. rendű felperesnek -

a dr. Hauptmann Irma jogtanácsos /. által képviselt **alperes neve** /. alperes ellen - **szerveződés érvénytelenségének megállapítása** iránt Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt ítélt perében az elsőfokú bíróság 2010. október 5. napján kelt 23.P.../2010/8. számú ítélete ellen az I-II-III-IV. rendű felperesek által 9. és 10. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

R É S Z Í T É L E T E T :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a felperesek elsődleges, az alperessel 2001. május 8. napján megkötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító részét helyben hagyja.

A felperesek másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmei tekintetében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Az I. rendű felperes másodfokú perkieltségét 50.000 azaz Ötvenezer forintban, míg az alperesét ugyancsak 50.000 azaz Ötvenezer forintban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a 2010. április 22. napján meghozott 57.Pf. .../2009/4. számú végzésével a Pesti Központi Kerületi Bíróság 23.P.../2007/68. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az I. rendű felperes másodfokú perkieltségét 46.875 forintban, míg az alperesét 25.000 forintban állapította meg.

A hatályon kívül helyezésre a Pp. 252.§ (2) bekezdése alkalmazásával került sor, mivel a peranyagban nem állt rendelkezésre olyan adat, amelyből megállapítható lett volna, hogy a 2009. február 23-i elsőfokú tárgyalásról készült-e jegyzőkönyv, illetve hogy az ítélethezatalat megelőzően megtörtént-e az elsőfokú tárgyalás berekesztése, és az elsőfokú bíróság a Pp. 145. §. (1) bekezdésének megfelelően jár-e el. Ez az eljárásjogi szabálysértés a másodfokú eljárásban nem volt orvosolható. A másodfokú bíróság iránymutatása szerint az újabb eljárásban az elsőfokú bíróságnak tárgyalást kell kitűznie, arról szabályszerű jegyzőkönyvet kell felvennie, amely rögzíti a per tárgyalásnak berekesztését is, és csak ezt követően hozhat érdemi határozatot az ügyben.

A felperesek a megismételt eljárás során fenntartott keresetükben elsődlegesen kérték annak megállapítását, hogy az alperessel 2001. május 8-án kötött kölcsönszerződés érvénytelen a Ptk. 210. §. (1) bekezdése alapján, mivel tévedésben voltak. Hivatkoztak arra, hogy a 3.000.000 Ft kölcsönösszeg nem került átutalásra részükre teljes összegében, ellenben arról volt tudomásuk, hogy jelen kölcsönbe csak a korábbi .../2. számú hitelük utolsó 3 havi törlesztőrészlete kerül beszámításra valamint a szerződés 6.6.3. pontja szerinti 60.000 Ft folyósítási jutalék kerül levonásra. A szerződéskötéskor azt a tájékoztatást kapták, hogy a havonta fizetendő 72.954 Ft részleten felül nem kell külön kezelési költséget fizetniük, mivel a szerződés 6.6.4 pontjában szereplő 0,5 %-os kezelési költséget a megjelölt törlesztőrészlet már tartalmazza. E körülmény tekintetében tévedésben voltak. A Ptk. 201. §. (2) bekezdése alapján hivatkoztak továbbá arra, hogy a szerződéskötés időpontjában feltűnően nagy volt az értékkülönbség a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között, mivel az alperes a kezelési költséget a tőkeösszeg csökkenését követően is a teljes szerződéses kölcsönösszeg – 3.000.000 Ft után - számolta el. A szerződés 6.6.5 pontjában foglalt hitel-ellenőrzési díj felszámítása miatt szintén kérték a szerződés érvénytelensége megállapítását a Ptk. 210. §. (1) bekezdése és a Ptk. 201. §. (2) bekezdése alapján. Előadták, hogy az alperes megszegte a szerződés 6.8.1 pontját, mivel a kölcsön folyósítását követő 5 napon belül nem küldött törlesztési ütemezést, továbbá az 1996. évi CXII. tv. 206. §. (1) bekezdés a) pontját megsértve megszegte a szerződés 6.8.2 pontját is, mivel elmulasztotta az évente egyszer megküldendő írásbeli kimutatást. Mindezen alperesi magatartások a felpereseket akadályozták abban, hogy a tévedésüket a 2003. február 13-i keltű alperesi fizetési felszólító levél kézhezvételét megelőzően felismerjék. Az érvénytelenség megállapítása esetére kérték a szerződéskötést megelőző eredeti állapot helyreállítását.

Másodlagos kereseti kérelmükben kérték annak megállapítását, hogy a szerződés a felperesi teljesítés okán – a 2003. március 21-én történt 600.000 Ft befizetésével – megszűnt. Előadták, hogy ezt az állításukat az általuk csatolt számítások alátámasztják. Kiemelték, hogy a 1.900.000 Ft 2002. júliusi egyösszegű megfizetésével a törlesztőrészlet 24.749 Ft-ra változott, amelyet azonban az alperes csak 2002. októberében közölt, és újabb három hónap elteltével szembesültek a 15.000 Ft kezelési költség esedékességével.

Harmadlagosan – arra az esetre, ha a bíróság az elsődleges vagy a másodlagos kereseti kérelemnek helyt ad – kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Ptk. 339. §. (1) bekezdése és a Ptk. 318. §. (1) bekezdése alapján kártérítés megfizetésére. E körben 165.000 Ft utazási költség, 57.452 Ft és annak 2004. március 22. napjától a Ptk. 301. §. (1) bekezdése szerinti kamata megtérítését kérték, ezen utóbbit a végrehajtó által a pénzügyi számlán foganatosított lefoglalás folytán elveszített kamat miatt. A végrehajtás miatt megghiúsult ingatlanvásárlás során elveszített foglaló megfizetését is kérték 100.000 Ft és annak 2004. május 4. napjától a Ptk. 301. §. (1) bekezdése szerinti kamata erejéig. A Gödöllői Városi Bíróságon és a Mezőkövesdi Városi Bíróságon indult végrehajtási eljárásokban a felfüggesztés iránt és a jogorvoslati eljárásokban hozott határozatok elleni fellebbezésekre lerótt illeték megfizetését szintén kérték 33.200 Ft összegben. Utaltak arra, hogy a végrehajtási eljárás keretében az alperes 777.048 Ft-ot hajtott be, ezzel kapcsolatban 639.133 Ft és annak 2004. március 16-tól a Ptk. 301. §. (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata, továbbá 137.915 Ft és annak 2007. június 1. napjától a Ptk. 301. §. (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A harmadlagos kereseti kérelmük körében összes követelésüket 1.132.700 Ft-ban jelölték meg.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az elsődleges kereset kapcsán hivatkozott arra, hogy a felperesekkel megállapodott a korábbi .../2. számú kölcsönszerződésből eredő tartozásuk beszámításában, így azt az összeget a folyósítandó kölcsön összegéből levonta. A szerződés érvénytelenségének megállapítása kapcsán hivatkozott arra, hogy a felperesek a kölcsönszerződés megtámadását az alperesnek nem jelentették be, közvetlenül bírósághoz fordultak, ezért a megtámadás érvénytelen. Előadta, hogy a megtámadás elkésett, mivel azt a felperesek a

2004. május 24-ei keltű előkészítő irat IV. pontjában jelentették be. A kezelési költség tekintetében utalt arra, hogy a kölcsönszerződést közjegyzői okiratba foglalták, és annak 6.6.4. pontja tartalmazta a kölcsönösszeg havi 0,5 % mértékű, azaz havi 15.000 Ft összegű kezelési költség megfizetésére vonatkozó egyetemleges felperesi kötelezettségvállalást. A feltűnő értékaránytalanság körében hivatkozott az I. rendű felperesnek a 2004. május 11. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozatára, amely szerint elfogadták a hitelszerződést, ami nem tűnt rosszabbnak, mint a más bank által felajánlott feltételek. Utalt továbbá a PK 267. számú állásfoglalásra és kiemelte, hogy a bíróságnak vizsgálnia kell a szerződéskötés körülményeit, a forgalom biztonsága érdekében pedig meg kell azt akadályozni, hogy a megtámadási jogot bárki is az utólag megbánt szerződéstől, illetőleg a hátralékos tartozástól való szabadulásra használja fel.

Előadta, hogy a felperesek által a kölcsön törlesztésére 2003. március 21-én teljesített 600.000 Ft egyösszegű készpénzbefizetés nem szüntette meg a tartozást és ennél fogva a kölcsönszerződést sem a felek között. A felperesek nem bizonyították, hogy 2003. március 21-én nem állt fenn tartozásuk az alperessel szemben, a kölcsönszerződés módosítására pedig nem került sor.

A harmadlagos kereseti kérelem kapcsán előadta, hogy az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, a felpereseknek kárt nem okozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I., II., III. és IV. rendű felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az I., II., III. és IV. rendű felpereseket, hogy leletezés terhével rójanak le 427.960 Ft illetéket. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 283.300 Ft perköltséget.

Indokolásában utalt arra, hogy a felperesek elsődleges kereseti kérelmüket érvénytelenség címén terjesztették el. A tudomásszerzésük időpontját a 2003. február 13-i alperesi felszólító levél kézhezvételéhez költék, amelyet 2003. február 18. napján vettek át. A felperesek kereseti kérelmüket a 2004. május 28. napján érkeztetett beadványukban terjesztették el, így az elkésztetett /Ptk. 236. §. (1) bek./. Nem fogadta el azt a felperesi hivatkozást, hogy a 2003. július 10. napján érkeztetett, és az alapiratok között 3. sorszámmon elfekvő beadványban már megtámadták a kölcsönszerződést, mert a felperesek ezen jogcím kapcsán határozott kereseti kérelmet csak 2004. május 28. napján terjesztettek el.

Kifejtette, hogy a Ptk. 210. §. (1) bekezdésére utalással egyébként azért sem találta volna megalapozottnak a felperesek tévedés címén előterjesztett kereseti kérelmét, mivel volt olyan lényeges körülmény, amiben az alperes megtévesztette őket. A felek a korábbi kölcsönszerződésből fennálló tartozás levonásában megállapodtak, a levonásra került költségeket az alperes a szerződés alapján számolta ki. A szerződés 6.1. pontja szerint a törlesztőrészlet havonta 72.954 Ft, azt azonban a 6.6.4. pont szerint még terheli a kölcsönösszeg után havi 0,5% kezelési költség, melynek összege havonta 15.000 Ft, illetve a 6.6.5. pont szerint félévre 25.000 Ft hitel ellenőrzési díj. Rámutatott arra, hogy a kölcsönszerződés közjegyzői okiratként a felek jelenlétében készült, a közjegyző megmagyarázta a jelenlévő felpereseknek a kölcsönszerződés tartalmát. Megjegyezte, hogy a közokirattal szemben a bizonyítási teher a felpereseket terhelte. A feltűnően nagy értékkülönbségre hivatkozással kapcsolatban sem osztotta a felperesi álláspontot, mivel a szerződés 6.6.4. pontja egyértelműen meghatározza azt, hogy a kölcsönösszeg után havi 0,5 % a kezelési költség, amelynek összege havonta 15.000 Ft, azaz ebből megállapítható, hogy a kezelési költség összege a 3.000.000 Ft kölcsönhöz igazodik részteljesítés esetén is. Utalt arra is, hogy alperes rendszeresen küldött a felpereseknek, így a felperesek számára kvethető módon tréntek a levonások.

Kifejtette, hogy a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában szakértő neve igazságügyi könyvszakértő aggálytalan szakvéleményét ítéletének alapjául használta fel. Rámutatott arra, hogy a felperesek 2003. március 21-én 600.000 Ft-ot fizettek be a folyószámlára, amelyből 6.070 Ft levonásra került a folyószámla vezetésével kapcsolatos költségekre, és 593.930 Ft-ot használtak fel a hitelszámlán felgyülemlett tőke, kamat kezelési költség és késedelmi kamat

tartozására. A 2002. augusztustól felhalmozódott, lejárt tartozás 2003. március 21. napján 139.894 Ft-ot tett ki, a tőketartozás pedig 734.093 Ft volt, ezt csökkentette az alperes a befizetett összeggel.

A szakvéleményt nem tekintette ugyanakkor iránynak az elszámolás krében, a kamatos kamat tekintetében nem osztotta a szakértői álláspontját, és a kamatelszámolás krében az alperesi elszámolást fogadta el. Megállapította, hogy a felperesek tartozása 2003. március 21. napján a 600.000 Ft-os befizetéssel nem szűnt meg, tartozásuk ebben az időpontban 230.057 Ft volt. Ezt annak figyelembevételével határozta meg, hogy alaptalannak találta az alperesi elszámolást a 2007. július 9-én felszámított 50.000 Ft szerződésmódosítási díjat, utalva arra, hogy írásbeli közjegyzői okiratba foglalt szerződésmódosítás a felek között nem jött létre.

A harmadlagos, kártérítés címén előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában utalt arra, hogy felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartásával kapcsolatban őket 1.132.700 Ft és járulékai összegű kár érte. Megállapította, hogy felperesek az alperesi károkozó magatartást nem tudták igazolni. Megjegyezte, hogy az alperes az érvényes közjegyzői okiratban foglalt hitelszerződés nem teljesítése miatt alkalmazta a Ptk. 321. § (1) bekezdése, és a Ptk. 319. § (2) bekezdése alapján az azonnali hatályú felmondás jogát. A szerződés megszűnésére tekintettel a végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelem előterjesztésére, illetve a végrehajtási eljárás megindítására az alperesnek lehetősége volt.

A pertárgyértéket 4.132.700 Ft-ban állapította meg.

Az ítélet ellen a felperesek éltek fellebbezéssel, melyben kérték az elsőfokú ítélet megváltoztatását és keresetüknek történő helytadást.

Hangsúlyozták, hogy az elsőfokú eljárásban folyamatosan derültek ki az alperes szerződésellenes cselekedetei, a bíróságtól pedig annak megállapítását kérték, hogy a 2001. május 8. és a 2003. március 24. között lezajlott események milyen joghatással voltak a felperesekre. Kifogásolták, hogy az alperes jogsértő magatartását ugyan az elsőfokú bíróság megállapította, az elsődleges kereseti kérelmüket elkészségre hivatkozással mégis elutasította. Kiemelték, hogy az alperes jogellenes magatartásait különböző időpontokban és mértékben ismerték fel.

Előadták, hogy érthetetlen az elsőfokú ítélet 11. oldalának utolsó bekezdésében meghatározott 2011. május 11-i dátum is, mivel az alperes jogellenes magatartásával 2002. július 9-én és azt követően sértette meg a szerződésben foglaltakat. Ezt a felperesek 2003. februárjában ismerték fel és 2003. márciusában bírósághoz is fordultak.

Kiemelték, hogy az 1.900.000 Ft egyösszegben történő befizetését követően az alperesnek a szerződést írásban módosítani kellett volna. Az alperes ezt nem tette meg, ennek ellenére a folyószámláról leemelt a felperesek értesítése nélkül 50.000 Ft hitelmódosítási díjat valamint az ezzel kapcsolatosan felmerült késedelmi kamatokat és költségeket is jogtalanul beszedte és az általa indított végrehajtási eljárásban újra behajtotta. Az 50.000 Ft két alkalommal került a felperesek részéről megfizetésre, holott egyszer sem történt szerződésmódosítás.

Felperesek fellebbezésükben részletesen hivatkoztak a 2003. március 27-én előterjesztett kereseti kérelmükben felsorolt alperesi szerződésszegésekre, jogellenes magatartásokra.

Előadták továbbá, hogy másodlagos keresetüket tévesen utasította el az elsőfokú bíróság. Rámutattak arra, hogy az alperes – szerződéses kötelezettsége ellenére - csak a per megindítása után küldte meg felpereseknek a hiteltörténetet tartalmazó táblázatot. A hiteltörténet tartalma, az elszámolási tételek teljesen eltérnek a 2002. október 18-án kiadottól. Ekkor ismerték fel, hogy gond lehet a 72.954 Ft-os havi törlesztőrészek leemeléseivel is. Ugyancsak ekkor tűnt fel az, hogy az alperes nem küldött törlesztési ütemezést illetve év végi kimutatást. A bírósági eljárás során felkért pénzügyi szakember felhívta a figyelmüket arra, hogy gondok vannak a 3.000.000 Ft hitel átutalása körül is. A 2002. október 18-án kelt törlesztési ütemezés és az alperesnek a szerződéskötéskor elhangzott szóbeli előadása alapján felperesek abban a tudatban voltak, hogy a 72.954 Ft havi

törlesztő részlet minden követelést tartalmaz, a szerződés alapján egyáltalán nem volt egyértelmű, hogy ezen felül felpereseknek más fizetési kötelezettségük is van.

Megalapozatlannak találták felperesek az ítélet 11. oldalának utolsó bekezdésében és a 12. oldal első bekezdésében leírtakat, álláspontjuk szerint ezen okfejtések ellentétesek az 1996. évi CXII. tv. 206.§ (1) bekezdésében leírtakkal és a szakértői véleményben foglaltakkal is. Az alperes nem bizonyította, hogy a felperesek részére a folyószámla kivonatok kézbesítésre kerültek volna. A szakértő pedig megállapította, hogy a folyószámla csak a .../25 hiteltörténeti adataival együtt érthető meg, azonban hiteltörténeti táblázattal a felperesek az alperes szerződésellenes magatartása miatt ugyancsak nem rendelkeztek.

Utaltak arra, hogy az igazságügyi szakértő téves számítások alapján alkotta meg a szakvéleményét. Az alperes a 3.000.000 Ft helyett 2.669.315 Ft-ot utalt, ezzel kapcsolatban elszámolást soha nem készített. Nem bizonyította tételesen, hogy a különbözetet az előző hitelből fennmaradt követelése beszámítására használta fel. Az ítélettel ellentétben a korábbi hitel elszámolása jelen eljárás részét képezte. A szakértői észrevételek 3. oldala tartalmazza, hogy nem volt bizonylat a korábbi hitelből fennmaradt tartozás levonásáról. Az alperes utóbb a Back Office elszámoláshoz képest egy teljesen más elszámolást adott át a szakértőnek, mely korábban sehol nem szerepelt. Ebben már levonásra került az előző hitelből fennmaradt május havi törlesztő részlet, késedelmi kamatok és felszólító levelek díja is. Vitatták a késedelmi kamat illetve a felszólító levelek költségét. Sételmezték, hogy az alperes szóbeli bmondása tényként került a szakvéleménybe és a bíróság ezt elfogadta.

Kifejtették, hogy tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a szerződés 6.6.6 és 16. pontját. Az 1.900.000 Ft befizetés a tőketartozást 850.000 Ft-ra csökkentette, így a 850.000 Ft tőke vonatkozásában jött volna létre a módosított szerződés, mely után a 6.6.4. pont szerinti kezelési költséget kellett volna megállapítani, amely nem 15.000 Ft/hó.

A felperesek bizonyították az alperes jogellenes magatartásából eredő kárukát is. Kifogásolták a pertárgy értékének meghatározását, a szerződéses érték vonatkozásában elfogadták a 3.000.000 Ft-ot azonban a harmadlagos keresetként előterjesztett 1.132.700 Ft pertárgyértékbe való bevonását alaptalannak tartották. Előadták, hogy a 639.133 Ft-ot a bíróság kétszer vette figyelembe, egyszer a hitelszerződés pertárgyértékeként illetve a kártérítés részeként. Kérték, hogy a pertárgyérték tekintetében a másodfokú bíróság hozzon határozatot.

A I. r. felperes fellebbezésében előadta, hogy a 2009. március 17-én kelt fellebbezésben foglaltakat fenntartja. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének az illeték és perköltség meghatározására vonatkozó része követhetetlen.

Hivatkozott arra, hogy 2006-ban, az első ízben meghozott másodfokú végzésben a másodfokú bíróság indokoltnak látta független könyvszakértő kirendelését. Az elsőfokú bíróság a szakértőt kirendelte, ugyanakkor a 2009. március 2-i ítélete indokolása ellentmondásos ekörben. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem tulajdonít jelentőséget annak, hogy az alperes nem tud megfelelően elszámolni a 3.000.000 Ft és az e helyett átutalt 2.669.315 Ft különbözetével. Jogellenesen mellőzte az elsőfokú bíróság a felperesek által előterjesztett számítások vizsgálatát. Hivatkozott szakértő neve szakvéleményének 3. oldalán foglaltakra, a szakértői szemlén történetekre és a szakértői meghallgatásra. Ismételten kiemelte azt is, hogy a keresetük nem késett el.

Álláspontja szerint az ítélet egyoldalú megállapításokat tartalmaz az alperes javára és kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 2005-ben felperesek által felkért szakértőt és a kirendelt szakértő szakvéleményét is figyelmen kívül hagyva hozott ítéletet.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kéraz elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen feltárta, a másodfokú bíróság által elrendelt szakértői bizonyítást lefolytatta, a szakvéleményt megfelelően mérlegelte és abból okszerű és jogszerű következtetést vont le. A felperesek elsődleges kereseti

kérelmével kapcsolatban helyesen állapította meg, hogy az elkésett, mert maga az I.r. felperes állította, hogy tévedésből a 2003. február 18. napján átvett levélből tudomást szerzett. Ehhez képest a szerződés megtámadására csak a 2004. május 28-i beadványban került sor.

A másodlagos kereseti kérelme a felpereseknek az volt, hogy a bíróság állapítsa meg 2003. március 21-én a 600.000 Ft egyösszegű teljesítésével a szerződés megszűnt. Ehhez képest a szakértő azt állapította meg, hogy ebben az időpontban 230.057 Ft összegű tartozásuk volt.

A per érdeme szempontjából közömbös, hogy az elsőfokú bíróság eltért a szakvéleménytől, hiszen ha felpereseknek bármilyen összegű tartozásuk is fennállt, akkor nem állapítható meg, hogy a szerződés ebben az időpontban megszűnt volna. Az 50.000 Ft figyelmen kívül hagyásának az elsőfokú bíróság indokát adta ítéletében, figyelemmel arra is, hogy a felek azt egyezően adták elő, hogy ténylegesen nem került sor szerződésmódosításra.

A harmadlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban alperes elárta, hogy felperesek 2003. március 21-én is fennállt tartozásuk, ezt követően pedig részükről nem történt teljesítés. Így az alperesi felmondás jogszerű volt, ezzel összefüggésben tehát az alperes kárt nem okozhatott számukra. Ölsönödés rendelkezései egyértelműek a kölcsön feltételeit illetően, azokat közjegyzői okirat tartalmazza, és a közjegyző meg is magyarázta a felperesnek. Így ha eltérően értelmezi annak tartalmát, kárát maga köteles viselni.

A másodfokú bíróságon a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy alperessel kötött szerződés alapján az alperes által teljesítendő 3.000.000 Ft összegből - elsőfokú bírósághoz 2008. augusztus 19. napján érkezett - 55. sorszámú felperesi beadványhoz mellékelte, személytől származó elszámolás első oldalán szereplő tételek vonhatók le, azaz eszerint az előző hitelből visszamaradt 3 havi törlesztőrészlet $3 \times 54.888 \text{ Ft} = 164.664 \text{ Ft}$, valamint a folyósítási jutalék 60.000 Ft, összesen 224.664 Ft összegben.

Egyben úgy nyilatkoztak, hogy fenntartják a korábbi elsőfokú eljárás során előterjesztett, új igazságügyi szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványukat.

A felperesek fellebbezése az elsődleges kereseti kérelem elutasítása tekintetében nem alapos.

Előrebocsátja a másodfokú bíróság, hogy a Pp. 3. §. (2) bekezdése értelmében a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A perben - figyelemmel a Pp. 215. §-ára is - bíróságnak felperesek kereseti kérelmeiről kell határoznia, azokon nem terjeszkedhet túl. A jelen perben a felperesek végül is akként tartották fenn keresetüket, hogy elsődlegesen az alperessel 2001. május 8. napján megkötött kölcsönszerződésük érvénytelenségének megállapítását kérték, mégpedig annak tévedés a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbségre való hivatkozással történő megtámadása miatt. Ezzel összefüggésben igényelték a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítását is.

Másodlagos kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a 2003. március 21. napján kifizetett 600.000 Ft kifizetésével a szerződés teljesítés okán megszűnt. Arra az esetre pedig ha a bíróság akár elsődleges vagy másodlagos kereseti kérelmüknek helytad, kártérítési igényt érvényesítettek az alperessel szemben.

Az ilyen módon meghatározott kereset tekintetében a pertárgy értékét illetően a vagylagos kereseti kérelmek közül a legmagasabb összegűt kell figyelembe venni. Az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában a következőes bírói gyakorlat alapján a szerződéses szolgáltatás értéke a pertárgyérték, ami a jelen esetben 3.000.000 Ft. Ehhez képest a másodlagos kereseti kérelem esetében a pertárgyérték nem határozható meg, így az 1990. évi XCIII. tv. /illetékv./ szerint ilyen esetben meghatározott ennél alacsonyabb érték az irányadó. A kártérítési igényt pedig a felperesek 1.132.700 Ft összegben, azaz az elsődleges kereseti kérelemhez képest ugyancsak alacsonyabb

összeben jelölték meg. A felperesek így fellebbezésükben helytállóan észrevételezték, hogy a pertárgy értéke 3.000.000 Ft.

Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében a másodfokú bíróság mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a Ptk. 210. §. (1) bekezdése szerint aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette. A Ptk. 201. §. (2) bekezdése szerint pedig ha a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között anélkül, hogy az egyik felet az ajándékozás szándéka vezetné, a szerződés megkötésének időpontjában feltűnően nagy az értékkülönbség, a sérelmet szenvedő fél a szerződést megtámadhatja. Mind a tévedés, mind a feltűnő értékaránytalanságra való hivatkozás megtámadási okot jelent, így csak abban az esetben eredményezi a szerződés érvénytelenségét, ha az arra feljogosított szerződő fél vagy más személy azt kellő időben és módon megtámadja. A megtámadásnak olyan kifejezett nyilatkozattal kell történnie, amelyből egyértelmű a másik fél számára, hogy az adott megtámadási okra való hivatkozással megtámadták a szerződést.

A Ptk. 236. §. (1) és (2) bekezdése emellett a megtámadásra határidőt szab, az elkésett megtámadás nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. A Ptk. 236. §. (1) bekezdése szerint a megtámadást egy éven belül írásban kell a másik féllel közölni, majd a közlés eredménytelensége esetében haladéktalanul a bíróság előtt érvényesíteni. A Ptk. 236. §. (2) bekezdés a) és c) pontjai értelmében ez a megtámadási határidő tévedés esetén annak felismerésekor, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága esetén pedig a sérelmet szenvedő fél teljesítésekor - részletekben történő teljesítésnél az első teljesítéskor - kezdődik. A felperesek 2003. június 10. napján az elsőfokú bírósághoz érkezett 3. sorszám alatti beadványukban a szerződés 6.6.4. pontjában írt kezelési költséggel kapcsolatos tévedésüket illetően úgy nyilatkoztak, hogy e szerződéses rendelkezés egyértelmű értelmezése számukra az 1.900.000 Ft 2002. június 9-i befizetését követően vált világossá. Ezt követően az I. rendű felperes személyes meghallgatása során ezt annyiban pontosította, hogy az új ütemezést csak 2002. október 18. napján kapta meg, és ekkor derült ki, hogy a havi törlesztőrészleteken felül havonta 15.000 Ft-os kezelési költségeket is kell fizetniük. Ezt követően pedig a 19. sorszámú beadványban a felperesek már azt állították, hogy tévedésüket a 2003. február 13-i alperesi levél kézhezvételekor ismerték fel. A másodfokú bíróság azonban az I. rendű felperes személyes előadása alapján az esetleges tévedés felismerésének időpontját 2002. október 18. napjában tartja elfogadhatónak. Ehhez képest a felperesek 2003. június 10. napján az elsőfokú bírósághoz benyújtott beadványukban kifejezetten megjelölték a szerződés 6.6.4. pontjával kapcsolatban a Ptk. 210. §. (1) bekezdését /a beadvány 7. oldala/. A személyesen, akkor jogi képviselő nélkül eljáró felperesek részéről ez a nyilatkozat egyértelműen a szerződés kérdéses pontjának a Ptk. 210. §. (1) bekezdésére alapított megtámadását jelenti, amely a tudomásszerzés időpontjához képest határidőben meg is történt.

Ugyanakkor ez a beadvány a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti feltűnő értékaránytalanság fennállására nem tartalmaz hivatkozást. Ezen a címen a felperesek valóban csak a 2004. május 26-i beadványban támadták meg a szerződést, ami első részteljesítésükhöz képest már az egy éves megtámadási határidőn túli időpont. Amennyiben a bíróság elfogadná is azt a Pp. 236. §. (3) bekezdésének megfelelően, hogy az elévülés a tudomásszerzés 2002. októberi időpontjáig nyugodott, ezen a jogcímen a Ptk. 326. §. (2) bekezdése alapján a felperesek három hónapon belül támadhatták volna meg ahhoz képest a szerződést. A feltűnő értékaránytalanságra alapított megtámadás ezért elkésett, azt a bíróságnak nem kellett érdemben vizsgálnia.

A tévedés címén történő megtámadás érdemi álatát azonban – annak határidőben történt volta miatt – az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna.

Tekintettel azonban arra, hogy e körben a felperesek által felajánlott bizonyítás lefolytatásra került, nem szükséges erre vonatkozóan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, ez a kereseti kérelem a bizonyítás rendelkezésre álló anyaga alapján érdemben elbírálható.

A peres felek közötti szerződés 6.6.4. pontja szerint az adósok a kölcsönösszeg után /amely a szerződés szerint 3.000.000 Ft volt/ havi 0,5 % kezelési költséget fizetnek, amelynek összege havi 15.000 Ft. A szerződés 6.1. pontja a kölcsön tőke és kamatai tekintetében határoz meg 72.954 Ft induló törlesztőrészletet. A szerződés 6.8.1. pontja pedig a tőke és kamatok szerződésszerű teljesítése érdekében írja elő fizetési ütemezés megküldését az adós részére, azzal, hogy ez a tőke és kamattörlesztés összegét és esedékességi időpontját tartalmazza.

E szerződéses rendelkezéseket a Ptk. 207. §. (1) bekezdésének megfelelően és együttesen értelmezve az a következtetés vonható le, hogy a törlesztési ütemezés csupán a tőke és kamat törlesztést magában foglaló törlesztőrészletekre vonatkozik, de amellett külön közlés nélkül a havi 15.000 Ft fix összegű kezelési költséget is meg kell fizetniük az adósoknak. A perben a felperesek azt az állításukat, mely szerint a kezelési költség a törlesztőrészlet részét képezte volna, és csupán a törlesztőrészleteket kellett volna teljesíteniük, nem tudták sikerrel bizonyítani. Az általuk felajánlott tanúbizonyítás ezt az állítást nem támasztotta alá. A tévedés címén történő megtámadás érdemi vizsgálata sem vezet ezért a felperesek elsődleges keresetének teljesítéséhez.

A másodfokú bíróság ezért tekintetben érdemben eldönthetőnek találta a jogvitát. A másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmek esetében azonban figyelemmel a felpereseknek az elsőfokú eljárásban már előterjesztett, új szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványára - az alább kifejtendő okok miatt - az elsőfokú ítélet nem volt érdemben felülbíráható.

A másodfokú bíróság ezért a Pp. 213. §. (2) bekezdése szerint az elsődleges kereseti kérelem tekintetében részítéletet hozott, míg a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmek vonatkozásában az elsőfokú ítéletet a Pp. 252. §. /3/ bekezdésének alkalmazásával hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A Pp. 164. §. (1) bekezdése értelmében másodlagos keresetük kapcsán a perben a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a 2003. március 21-i 600.000 Ft összegű befizetéssel az alperessel kötött szerződésük teljesítés folytán megszűnt. Ez a perben a Pp. 177. §. (1) bekezdése szerinti igazságügyi szakértői bizonyítást tett szükségessé. Az elsőfokú bíróság ki is rendelte az igazságügyi szakértőt, akinek szakvéleménye nem támasztotta alá a felperesi állítást. Ugyanakkor a szakvéleményből megállapítható, hogy a szakértő aszámításait 3.000.000 Ft kölcsönösszegbe történő alperes javára szóló összesen 330.685 Ft beszámítással kezdte, melyet a perben a felperesek vitattak, és amelyre vonatkozóan az alperes mindeddig bizonyítékot nem szolgáltatott. A szakértő magaisrámutatott arra, hogy a korábbi hitel számadatait nem ellenőrizte, mert az nem képezte feladatát. Ugyanakkor a felperesek általuk felkért szakember által készített elszámolásukban a 3.000.000 Ft összegből csak 224.664 Ft levonását tartották indokoltnak ezen a címen. Mindez aggályossá teszi a szakvélemény ábbi övetkeztetéseit is. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 182. §. (3) bekezdése alapján indokoltnak tartja a felpereseknek 2008. április 7. napján tartott tárgyaláson indítványozott, új szakértő kirendeléséről bizonyítási indítványának teljesítését.

A másodlagos kereseti kérelem tekintetében a fentiek miatt további bizonyítás szükséges, figyelemmel arra is, hogy a jelenleg rendelkezésre álló adatok és beszámítások alapján a másodfokú eljárásban érdemi határozat nem volt hozható. Tekintettel arra, hogy a harmadlagos kereseti kérelem vizsgálata a másodlagos kereseti kérelem teljesítésének függvénye, ezért tekintetben sem hozható jelenleg érdemi döntés.

Az újabb eljárásban mindenekelőtt a Pp. 3. §. (3) bekezdésének megfelelő tájékoztatás mellett fel kell hívni az alperest, hogy a szerződés szerinti kölcsönösszegekből azelőző hitelre figyelemmel általa levont összeg tekintetében terjessze elő bizonyítékait. Ellenkező esetben csak a felperesi elismerés szerinti (23.P..../2007/55. sorszámú beadványban megjelölt) 664 Ft összegű levonás fogadható el a szakvélemény kiinduló pontjaként.

A perben az a felek között nem vitatott, hogy az alperes az 50.000 Ft szerződésmódosítási díj levonására nem volt jogosult, mert nem történt szerződésmódosítás.

A fentebb kifejtetteknek megfelelően viszont a felperesi elszámolás sem tekinthető helytállónak, mert a szerződés alapján a felpereseknek – a törlesztőrészek mellett – a havi 15.000 Ft kezelési költséget teljesíteniük kellett volna külön felhívás nélkül is. Az új szakértőt ezért olyan szakvélemény előterjesztésére kell kirendelni, amely ilyen szempontok mellett tételes és áttekinthető elszámolást tartalmaz arról, hogy a felpereseknek havi bontásban milyen esedékességi időpontokban milyen összegű teljesítési kötelezettségük volt, és ezzel szemben milyen időpontban és milyen összegű teljesítés történt részükről. Amennyiben pedig a felperesek terhére ési esedeleme állapítható meg, akkor a szerződés rendelkezéseinek megfelelően, tételesen, követhető módon kell levezetni a felmerülő késedelmi kamatfizetési kötelezettséget is. Ez esetben pedig a felperesi teljesítéseket a Ptk. 293. §-ának megfelelően kell elszámolni mindenekelőtt a költségre, aztán a kamatra és végül a tőketartozásra. Az elsőfokú bíróság csak ilyen szakvélemény beszerzését követően kerül abba a helyzetbe, hogy a másodlagos kereseti kérelemről megalapozott döntést hozhasson.

Amennyiben a szakértői bizonyítás eredményeként a másodlagos kereseti kérelem megalapozott, akkor viszont a továbbiakban vizsgálni kell a harmadlagos kereseti kérelmet is azzal, hogy kártérítési igényeik tekintetében a Pp. 164. §. (1) bekezdése szerint a felpereseknek kell bizonyítaniuk a törvényi feltételek fennállását /az alperesi szerződésszegő magatartás mellett a kár bekövetkeztét az összegszerűségre is kiterjedően, és az ezek közötti közvetlen okozati összefüggést is/.

A másodfokú bíróság az I. r. felperes és az alperes jogi képvisellel felmerült másodfokú költségét a Pp. 252.§ (4) bekezdése szerint csupán megállapította, annak viseléséről majd az elsőfokú bíróságnak kell rendelkeznie az eljárást befejező határozatában.

B u d a p e s t, 2011. november 3.

Dr. Csepinszky Andrea s.k.
a tanács elnöke

Dr. Klicsuné dr. Sólyom Livia s.k.
előadó bíró

Dr. Juhász Krisztina s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: